

8.38x36.17	1	עמוד 37	ידיעות אחרונות - כותרת	03/08/2015	49053559-0
המרכז האקדמי למשפט ועסקי - 26330					

דעות אחרונות

3.8.2015

יוסי דהאן • בבית ספרכם

יהדות לפני מתמטיקה

לפני שבוע פורסם, שלמרות הקיצוצים בתקציב משרד החינוך, בימים אלה מגבשים שם תוכניות להרחבת שעות לימוד בנושאים שונים בכתי הספר התיכוניים-ממלכתיים. לא מדובר בלימודי מתמטיקה, שנפתלי בנט קבל לאחרונה על מצבם הקשה ועל מיעוט הלומדים חמש יחידות במקצוע זה, וגם לא בהעמקת לימודי האזרחות – אלא בהרחבת לימודי היהדות.

לפי התוכנית, ככל שבית ספר יוסיף שעות לימוד שבועיות בתנ"ך, תורה שבעל-פה, מחשבת ישראל, יהדות התפוצות, ומורשת ישראל – הוא יזכה בתוספת תקציב גבוהה יותר לצורך הוראת שיעורים אלה. בתי ספר שיקבלו את התקציב הגבוה ביותר הם אלה שילמדו 4.5 שעות יהדות בשבוע. במצב הזה, חלק גדול מהתלמידים שם ילמדו יותר שעות יהדות משעות מתמטיקה. המסקנה מהקצאת שעות זו היא שאמנם יש ללמד מתמטיקה, אבל חשוב יותר לחזק את זהותם היהודית של התלמידים.

עלול להיווצר הרושם שתוכנית זו באה נוכח מצבם הע"ג של לימודי היהדות במערכת החינוך. אולם בחינת הנעשה בשנים האחרונות מצביעה על מכול של תוכניות דומות. כך, לקראת הבחירות המקדימות במפלגת הבכית היהודי, התגאה אבי וורצמן, סגן שר החינוך לשעבר, בהישגיו שכללו בין השאר העברת 30 מיליון שקל לתרבות תורנית ברחבי הארץ ו-17 מיליון שקל לעשרות מרכזים לזהות יהודית בבתי הספר הממלכתיים.

קיימים במערכת החינוך פרויקטים נוספים כ"שבת יש-ראלית", שנועדה להפגין בפני התלמידים את מעלות החוויה העשירה של השבת הדתית לעומת ריקנות השבת החילונית, או פרויקט "מסע ישראלי", שיוזם הרב מוטי אילון, שאחת ממטרותיו היא "בירור וחיוק זיקת עם ישראל לארץ ישראל, תוך הבנת שורשינו כעם וזכותנו על הארץ". תכליתו של גל הפרויקטים הזה היא הרחבת התודעה היהודית-הלאומית של תלמידי החינוך הממלכתי, שזהותם לעולם אינן מספיק יהודיות בעיני המערכת.

המושג "יהדות" בהקשר זה אינו מתייחס ליהדות כמובן הפ"לורליסטי שלה – כמטרייה רחבה הכוללת מגוון של תפיסות חילוניות ודתיות, וכתרבות והיסטוריה. זו אינה היהדות המסורתית הסובלנית של תנועת "תיקון" ולא הצדק האוניברסלי של "רבנים לזכויות אדם". מדובר בפרשנות האורתודוקסית הצרה והמטיפה של "היהדות", כפי שמפרשים אותה הפוליטיקאים העומדים בראש מערכת החינוך.

לפי הערכות (מאחר שתקציב החינוך סובל מהיעדר שקיפות, אפשר רק להעריך), השקעת משרד החינוך בתחום היהדות, שהגיעה בשנה שעברה כנראה לכ-50-60 מיליון שקל, גדולה פי 10 מההשקעה בהנחלת ערכי הדמוקרטיה והדריקיום. נוכח חוסר הסובלנות, הגזענות וההומופוביה שבאו לידי ביטוי באירועים האלימים בשבוע שעבר, לא עולה בדעתם של קברניטי המשרד שאולי מן הראוי שיחס ההשקעה יהיה הפוך.

בסעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי נאמר שאחת ממטרותיה המרכזיות של מערכת החינוך היא "להנחיל את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולפתח יחס של כבוד לזכויות האדם, לחירויות היסוד, לערכים דמוקרטיים, לשמירת החוק, לתרבותו ולהשקפותיו של הזולת, וכן לחנך לחתירה לשלום ולסובלנות ביחסים בין בני אדם ובין עמים". סעיף זה הפך לאות מתה במציאות החינוכית הישראלית.

לכן משעשע לצפות בכל פעם מחדש בזעזוע הציבורי וכי-דאגה האוחזת בראשי משרד החינוך נוכח תוצאות סקרים המצביעים על כך שאזרחיה העתידיים של ישראל אינם מבינים את משמעותו של משטר דמוקרטי, מזוללים בערך השוויון, בני כויות המיעוט ובקבלת האחר. ■

יוסי דהאן הוא פרופסור למשפטים, ראש הטיבת זכויות האדם במרכז האקדמי למשפט ועסקים בר"ג